

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-41)

28 NİSAN
DÜNYA İŞ SAĞLIĞI GÜNÜ

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), insana yakışır işler yaratılmasına; çalışanları ve iş çevrelerini kalıcı bir barış, refah ve ilerlemeye sahip çıkmaya yöneltecek ekonomik koşullarla çalışma koşullarının sağlanmasını gerçekleştirmek için çalışmaktadır. ILO'nun başlıca hedefleri, çalışma yaşamında hakların yaşama geçirilmesi, insana yakışır istihdam fırsatlarının teşvik edilmesi, sosyal korumanın güçlendirilmesi ve çalışma yaşamıyla ilgili konularda diyalogun güçlendirilmesidir.¹

Bu hedefleri gerçekleştirmek üzere ILO:

- ✓ Uluslararası politika ve programlar oluşturur.
- ✓ Uluslararası çalışma standartlarını oluşturur. Bu standartların uygulanmasının izlenmesi için uygun mekanizmalar oluşturulması, standartların ülke politikalarıyla hayata geçirilmesinde yol gösterici olur.
- ✓ Ülkelerin söz konusu politikaları fiilen gerçekleştirmelerine yardımcı olmak için, kapsamlı bir uluslararası teknik işbirliği programının, sosyal tarafların aktif ortaklığı ile oluşturulması ve uygulanmasına destek olur.
- ✓ Bu çabaların tümünün geliştirilmesi için eğitim, öğretim, araştırma ve yayın faaliyetlerinde bulunur.²

28 Nisan Günü ise 1996 tarihinden beri, öncelikle uluslararası işçi sendika hareketleri tarafından dünya çapında organize edilen, aynı zamanda Ölü ve Yaralı İşçiler İçin Uluslararası Anma Günü olarak da geçmektedir. Bu gün ile amaçlanan bu tarihte dünya çapında seferberlik ve bilinçlendirme kampanyaları düzenleyerek iş kazaları ve meslek hastalıkları mağdurlarını anmaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü, 2003 yılında 28 Nisan'daki kampanyaya dahil olmuştur. 2003 yılından bu yana her yıl 28 Nisan'da farklı bir tema belirlenerek konuyla ilgili farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır.

¹ Uluslararası Çalışma Örgütü. ILO'nun Görevi ve Hedefleri. https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372872/lang--tr/index.htm Erişim:11.04.2019

² Uluslararası Çalışma Örgütü. ILO Ne Yapar? https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372876/lang--tr/index.htm Erişim:11.04.2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-41)

ILO, yaralı ve düşmüş işçileri onurlandırırken, bu günün anılacak ve kutlanacak bir gün olarak görülüp ayrıca yaralanmaların ve ölümlerin engellenip azaltılabileceğini belirtmiştir. 28 Nisan sendikalar, işveren örgütleri ve hükümet temsilcileri arasındaki iş sağlığı ve güvenliği konusunda uluslararası bilincin artırılması için bir fırsat olarak görülmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü, kilit paydaşların ortak sorumluluklarını kabul edip, onları işyerindeki ölümlerin, yaralanmaların ve hastalıkların önlenmesi için yükümlülüklerini ve sorumluluklarını yerine getirmeleri için önleyici bir güvenlik ve sağlık kültürünü sağlamaya teşvik eder ve işçilerin çalışma süreleri sonunda evlerine güvenli bir şekilde geri dönmelerini hedefler.³

2018 yılından 2003 yılına kadar geri gidildiğinde her yıl iş sağlığı ve güvenliği çatısı altında birçok tema işlendiği görülmektedir. Çocuk işçiliğinin önlenmesi ve 15-24 yaş arası genç işçilerin iş yerinde sağlık ve güvenliğinin geliştirilmesi 2018 yılı Dünya İş Sağlığı gününün temasını oluşturmuştur. Bu temanın belirlenmesinde genç işçilerin iş gücünün %15' inden fazlasını oluşturmasının yanında iş yerinde ölüme sebep olmayan kazalardan %40 daha fazla etkilenmeleri önemli olmuştur. İş yeri güvenliği ve sağlığı verilerinin iyileştirilmesi ve kullanımı 2017 yılının teması olarak belirlenmiştir. Bu temayla birlikte tüm dünyada iş yeri sağlığı ve güvenliği verilerinin güvenilir şekilde kayıt altına alınması vurgusu yapılmıştır. Nisan 2016'nın temasında iş yeri stresi yerini almıştır. İş yerindeki psikososyal risklerin ve iş yeri kaynaklı stresin gün geçtikçe işçilerin, işverenlerin ve iş güvenliği konusundaki karar vericilerin daha çok dikkatini çektiği belirtilmiştir. İşçi, işveren ve ilgili tüm tarafların katılımını benimseyen iş sağlığı ve güvenliğinde ortak kültür oluşturma hedefi 2015 yılının temasını oluşturmuştur. Ortak kültür oluşturma temelinde düzenlenmiş haklar, sorumluluklar ve görevlerin olduğu belirtilmiştir. 'İş yerinde kimyasalların kullanımında güvenlik ve sağlık' teması 2014 yılının temasıdır. Kimyasalların kullanımında önleyici ve koruyucu önlem alınmasının gerekliliği ve kimyasal maddelerin riskinin değerlendirilmesinde yeni olanaklara ihtiyaç varlığının üzerinde durulmuştur. 2013 yılının temasını iş ve meslek hastalıklarının önlenmesi oluşturmaktadır. 2012 yılındaysa tema, yeşil ekonomide güvenlik ve sağlığı geliştirmektir. İş güvenliği ve sağlığı yönetim sistemi tanımı ve tanıtımı 2011 yılının temasını oluşturmaktadır. Değişen iş dünyasında ortaya çıkan riskler ve yeni

³ International Labour Organization. History of 28 April. https://www.ilo.org/safework/events/safeday/WCMS_316480/lang--en/index.htm). Erişim: 11.04.2019.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-41)

önleme faaliyetleri 2010 yılının temasını oluşturmaktadır. 2009 yılının temasında işte sağlık ve hayat bir insan hakkı olarak verilmiştir. Dünya çapında işçileri, işverenleri ve hükümetleri iş yerindeki risklerle baş etme yönünden harekete geçirme 2008 yılının temasıdır. Güvenli ve sağlıklı iş yerleri, iş için uygun şartları gerçekleştirme 2007 yılının temasıdır. HIV/AIDS damgalaması ve ayrımcılığının önlenmesi, uygun ve güvenli iş ortamının sağlanması 2006 yılının temasıdır. Koruyucu güvenlik ve sağlık kültürü yaratmak ve sürdürmek 2005 yılının teması olarak belirlenmiştir. 2004 yılı ikinci kutlama yılı olarak koruma ve güvenlik temaları üzerinde kurulmuştur. 2003 yılında ilk kez kutlanıldığında ise uygun işin güvenli iş olduğu vurgusu yapılmıştır.⁴

2019 yılının teması Uluslararası Çalışma Örgütü' nün 100. Yılından ilham almaktadır. 'Sağlık ve Güvenlik Yönüyle Çalışma Hayatının Geleceği'dir (Safety and Health and the future of work). Teknoloji, demografi, sürdürülebilir gelişim, iklim değişiklikleri ve iş ortamındaki değişiklikler bağlamlarında gelecekte de geçmişte olduğu gibi sürdürülecek çabaların değerlendirildiği bir tema olması amaçlanmıştır. Aynı zamanda ILO bu yıl kuruluşunun yüzüncü yılına özel olarak bugüne kadar iş sağlığının ve güvenliğinin gelişimine dair yapılan çalışmalar hakkında bir rapor yayınlayacaktır. Bu küresel rapor iş düzenlemelerinde, teknolojiye, demografik yapıda, küreselleşmede, iklim değişikliğinde ve sağlık ve güvenliği etkileyen tüm parametrelerdeki değişiklikleri kapsayarak; süregelen sorunlar, yeni meydana gelen riskler ve gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki farkları da değerlendirecek. Ayrıca dünyada iş sağlığı ve güvenliği alanında çalışan profesyonellerin çalışma hayatının geleceğine yönelik uzman ve pratik bakış açılarının yer aldığı 33 orijinal konu başlığı belirlenmiştir. Bu fikirler madencilikte dijital yeniliklerle beraber cinsiyet bakış açılarının değişmesi, iş sağlığı ve güvenliğinde sektörler arası iş birliği, iş stresi, çalışma hayatının geleceği ve iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları, mesleki kanserler, kronik hastalıklar, iş sağlığı ve güvenliği çalışanlarının tanımı, küçük iş yerleri, iş göremezlik ödemesi, genel sağlık sistemi ile iş sağlığı ve güvenliği sistemlerini bütünleştirme, iş yerinde alkol ve sigara kullanımı, gelişen dünya ve iş gücü gelişim ihtiyaçları, güvenlik ve güvenliğin geçmiş, şimdi ve gelecekteki durumu, çalışma hayatındaki değişiklikler, güvenlik yönetimi, asbestoz, çalışmanın geleceğine insan katkısı, iş sağlığı için küresel yaklaşımlar, iş hijyeni, sağlıklı çalışma geleceği, değişimdeki psikolojik etkiler, yeni kimyasal kullanımı,

⁴ International Labour Organization. Past Events. <https://www.ilo.org/safework/events/safeday/2019/lang--en/index.htm> Erişim:11.04.2019.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI
TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2018/2019-41)

iş kazası kayıtları, yenilikçi yasalar, işçi açısından fırsatlar, iş yerinde teknolojinin etkisi, çalışma ve nanoteknoloji, dijital dönüşüm, Kuveyt’ de değişen çalışma ve işçi sağlığı, Yeni Zelanda’ da yönetim yaklaşımları olarak özetlenebilir. ⁵

Şekil 1. 28 Nisan Dünya İş Sağlığı Günü 2019 yılı afişi ⁵

⁵ International Labour Organization. Introducing the World Day for Safety and Health at Work 2019. https://www.ilo.org/safework/events/safeday/WCMS_673988/lang--en/index.htm Erişim:11.04.2019